

Esas No.	2017/34893
Karar No.	2017/14190
Tarihi:	15.06.2017

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK. /32,46

- **DERS SAATİ KARŞILIĞI ÇALIŞMA**
- **BİR AYDA ÇALIŞTIĞI TOPLAM DERS SAATİNİN O AYDA ÇALIŞTIĞI GÜN SAYISINA BÖLÜNEREK BİR GÜNLÜK ÜCRETİNİN HESAPLANMASININ GEREKMEŞİ**
- **ÇALIŞILMAYAN HAFTA TATİLİ ÜCRETİNİN BULUNAN GÜNLÜK ÜCRET ÜZERİNDEN AYLIK ÜCRETE EKLENMESİNİN GEREKMEŞİ**
-

ÖZETİ Somut olayda, davacının, aylık maktu ücretle değil, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 176. maddesi ve dosya içeriğinde yer alan taahhütnamelere göre, ders saati ücreti ile çalıştığı anlaşılmaktadır.

Dairemizce, usta öğreticiler bakımından uygulanan kriterlere göre; öncelikle davacının bir ayda çalıştığı toplam ders saati süresi, o ayda fiilen çalıştığı toplam gün sayısına bölünerek, günlük ortalama çalışma saat süresi bulunmalıdır. Bulunan günlük ortalama çalışma saat süresinin, ders saati ücreti ile çarpılması neticesinde ulaşılan miktar nazara alınarak, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ücretleri hesaplanmalıdır. Bu hesaplama, her ay için ayrı ayrı yapılmalıdır. Örnek vererek açıklamak gerekirse; ilgili ayda, toplam yüzkırk ders saati fiilen çalışan bir usta öğreticinin, o ay için aylık fiilen çalıştığı gün sayısının yirmi gün olduğu ve ders saati ücretinin ise 10,00 TL olduğu kabul edilirse; bu ayda çalışılan toplam ders saatinin (140 saat), fiilen çalıştığı toplam gün sayısına (20

gün) bölünmesi neticesinde, günlük ortalama çalışma saat süresinin yedi saat olduğu sonucuna ulaşılacaktır. Söz konusu günlük ortalama çalışma saat süresinin (7 saat), ders saati ücreti (10,00 TL) ile çarpımı neticesinde ulaşılan, 70,00 TL miktarı, çalışma karşılığı olmayan bir günlük hafta tatili veya ulusal bayram ve genel tatili ücretidir

Aylık ücret miktarının belirlenmesine gelince; usta öğreticiye ilgili ay için, o ayda fiilen çalıştığı ders saati ile ders saat ücretinin çarpımı neticesinde bulunacak tutara, o ayda çalışma karşılığı olmayan hafta tatili günleri için hesaplanan ücret tutarı eklenmeli ve ulaşılan sonuç aylık ücret miktarı olarak esas alınmalıdır

İşçilik alacaklarının hesaplanmasında esas alınması gereken çalışma süresinin nasıl belirlenmesi gerektiği meselesine gelince; fiilen çalışılan gün sayısı ile çalışma karşılığı olmadan ücrete hak kazanılan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı toplanmalı ve ulaşılan süre, toplam çalışma süresi olarak esas alınmalıdır

Davacı ile davalı arasındaki dava hakkında ... 29. İş Mahkemesince verilen 01.06.2016 tarihli ve 2016/403 esas, 2016/520 sayılı kararı, taraflarca temyizi üzerine Dairemizce 29.11.2016 tarihli ve 2016/29619 esas, 2016/26070 karar sayılı ilamı ile hükmün BOZULMASINA karar verilmiş, davacı vekili kararın maddi hataya dayandığı gerekçesiyle ortadan kaldırılması isteğinde bulunmuştur.

Maddi hatanın giderilmesi isteğini içeren dilekçe ve ekleri incelendi.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10.02.1988 gün ve 1987/2-520 esas, 1988/89 sayılı kararında belirtildiği üzere Yargıtay'ca temyiz incelemesinin yapıldığı sırada dosyada bulunan bir belgenin gözden kaçırılması, maddi hata sebebi olarak açıklanmıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 04.02.1959 gün ve 1957/13 esas, 1959/5 karar, ve 09.05.1960 gün ve 1960/21 esas, 1960/9 sayılı kararlarında açıklandığı üzere Yargıtay'ca maddi hata sonucu verilen bir karara mahkemece uyulmasına karar verilmesi halinde dahi usulü kazanılmış hak oluşmaz ve Yargıtay'ın hatalı bozma kararından dönülmesi mümkündür.

Dosya kapsamında yapılan yargılamada, ilk olarak ... 7. İş Mahkemesinin 2013/295 esas, 2013/559 sayılı kararı ile yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmiş, bu kararın temyiz incelemesi Dairemizce yapılarak 05.09.2013 tarih 2013/22593 esas, 2013/18293 karar sayılı ilam ile kararın onanmasına karar verilmiştir. Davacı vekilince, Dairemizin onama kararına karşı 26.09.2013 havale tarihli dilekçe ile maddi hata nedeniyle yeniden inceleme talebinde bulunulmuş, Dairemizin 04.02.2014 tarihli ve 2013/37091 esas, 2014/1453 karar sayılı ilamı ile Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 30.09.2013 tarihli ve 2013/851 esas, 2013/1277 sayılı kararına atıf yapılarak, taraflar arasındaki uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği tespiti ile ilk derece mahkemesinin, yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile davanın reddi kararının onanmasına dair Dairemiz kararının maddi hataya dayanması nedeni ile kaldırılmasına ve delillerin toplanarak işin esasına girilmesi gerektiği yönünde

bozma yapılmıştır.

Dairemizin ilk derece mahkemesinin onanmasına dair kararı sonrasında, davacı tarafça aynı alacak kalemlerini içeren yeni dava ... 14. İdare Mahkemesinde 30.09.2013 tarihinde açılmış ve mahkemenin 2013/1393 esas, 2013/1753 sayılı kararı ile davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir. Dairemizin, maddi hata başvurusunun kabulüne ve mahkemenin red kararının bozulmasına dair kararı sonrası yargılamaya ... 7. İş Mahkemesinin 2014/393 esası üzerinde devam olunmuş, davacı vekilince yargılamanın devam eden aşamalarında, idare mahkemesindeki talep miktarlarının iş bu dava dosyasındaki taleplerin artırılmış hali kabul edilmesinin talep edildiği, mahkemece de bu talep kabul edilerek idare mahkemesindeki talep miktarları esas alınarak davanın kısmen kabulüne karar verildiği, Dairemizin 29.11.2016 tarihli ve 2016/29619 esas, 2016/26070 karar sayılı ilamındaki beşinci bentteki bozma sebebinde ise iş bu davada, dava dilekçesinde talep edilen miktarlarla bağlı kalınması gereklidir denildiği ve davacı vekilince bu bozma sebebinin maddi hataya dayandığının ileri sürüldüğü anlaşılmaktadır. Yargılama içeriğinde, Dairemizce ilk derece mahkemesinin yargı yolunun caiz olmamasına dair verdiği red kararının onanmasına dair karar verilmesi sebebi ile davacı tarafın idari yargıda dava açmak durumunda kaldığı, onama kararının maddi hataya dayandığı kabul edilerek verilen bozma kararı ilk aşamada verilse idi davacının, ıslah talebini hak kaybına uğramadan önceki aşamalarda ileri sürme imkanı olabileceği, bu duruma göre somut olay adaleti bakımından idari yargıda açılan dava miktarlarının bu yargılamada esas alınması yönündeki mahkeme uygulamasının yerinde olmasına rağmen Dairemiz kararında bu yönde bozma yapılması hatalı olup Dairemizce yukarıda tarih ve sayısı belirtilen bozma ilamının beşinci bendi içeriğinin maddi hataya dayanması sebebiyle ortadan kaldırılmasına karar verildi.

Dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkili işçinin kıdem tazminatı, ilave tediye, yıllık izin ve eksik ödenen ücret alacaklarının hüküm altına alınmasını talep etmiştir.

Davalı vekili, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, bozma ilamına uyma kararı verilerek yapılan yargılama sonucunda, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna dayanılarak, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, taraflar vekilleri temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, tarafların aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2-Somut olayda, davacının, aylık maktu ücretle değil, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 176. maddesi ve dosya içeriğinde yer alan taahhütnamelere göre, ders saati ücreti ile çalıştığı anlaşılmaktadır.

Dairemizce, usta öğreticiler bakımından uygulanan kriterlere göre; öncelikle davacının bir ayda çalıştığı toplam ders saati süresi, o ayda fiilen çalıştığı toplam gün sayısına bölünerek, günlük ortalama çalışma saat süresi bulunmalıdır. Bulunan günlük ortalama çalışma saat süresinin, ders saati ücreti ile çarpılması neticesinde ulaşılan miktar nazara alınarak, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ücretleri hesaplanmalıdır. Bu hesaplama, her ay için ayrı ayrı yapılmalıdır. Örnek vererek açıklamak gerekirse; ilgili ayda, toplam yüzkırk ders saati fiilen çalışan bir usta öğreticinin, o ay için aylık fiilen çalıştığı gün sayısının yirmi gün olduğu ve ders saati ücretinin ise 10,00 TL olduğu kabul edilirse; bu ayda çalışılan toplam ders saatinin (140 saat), fiilen çalıştığı toplam gün sayısına (20 gün) bölünmesi neticesinde, günlük ortalama çalışma saat süresinin yedi saat olduğu sonucuna ulaşılabacaktır. Söz konusu günlük ortalama çalışma saat süresinin (7 saat), ders saati ücreti (10,00 TL) ile çarpımı neticesinde ulaşılan, 70,00 TL miktarı, çalışma karşılığı olmayan bir günlük hafta tatili veya ulusal bayram ve genel tatili ücretidir.

Şu husus da belirtilmelidir ki, somut olayda, taraflar arasında, akti tatile ilişkin bir anlaşma olmadığından, usta öğretici olan davacının, 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre, çalışma karşılığı olmadan ücreti ödenmesi gerekli hafta tatili gününün, haftada sadece bir gün olduğu kabul edilmelidir.

Aylık ücret miktarının belirlenmesine gelince; usta öğreticiye ilgili ay için, o ayda fiilen

çalıştığı ders saati ile ders saat ücretinin çarpımı neticesinde bulunacak tutara, o ayda çalışma karşılığı olmayan hafta tatili günleri için hesaplanan ücret tutarı eklenmeli ve ulaşılan sonuç aylık ücret miktarı olarak esas alınmalıdır. Örneğin, ilgili ayda, toplam yüzkırk ders saati fiilen çalışan ve ders saati ücreti 10,00 TL olan bir usta öğreticinin, fiili çalışması karşılığı hak kazandığı tutar, $140 \times 10,00 \text{ TL} = 1.400,00 \text{ TL}$ 'dir. Yukarıdaki paragraftaki hesaplama göre, çalışma karşılığı olmayan hafta tatili gününün ücretinin 70,00 TL olduğu ve ilgili ay için çalışma karşılığı olmadan toplam dört günlük hafta tatili ücretinin bulunduğu kabul edilirse, bu ay için ödenmesi gereken toplam çalışma karşılığı olmayan hafta tatili günü ücreti $70,00 \text{ TL} \times 4 = 280,00 \text{ TL}$ olacaktır. $1.400,00 \text{ TL}$ ile $280,00 \text{ TL}$ 'nin toplamı neticesinde ulaşılan $1.680,00 \text{ TL}$ miktarı, aylık ücret miktarı olarak tespit edilmelidir.

İşçilik alacaklarının hesaplanmasında esas alınması gereken çalışma süresinin nasıl belirlenmesi gerektiği meselesine gelince; fiilen çalışılan gün sayısı ile çalışma karşılığı olmadan ücrete hak kazanılan hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil gün sayısı toplanmalı ve ulaşılan süre, toplam çalışma süresi olarak esas alınmalıdır.

Mahkemece, dava konusu alacakların hesaplanmasında, yukarıda belirtilen maddi ve hukuki olguların nazara alınmadan sonuca gidilmesi hatalı olmuştur. Açıklanan hususlar nazara alınarak, dava konusu tüm alacaklar yeniden hesaplanmalıdır.

3-Mahkemece, dava konusu kıdem tazminatı alacağının hesaplanmasına esas giydirilmiş ücretin belirlenmesinde, ilave tediye katkısının nazara alınmaması hatalıdır.

4-Davalı vekilince, bozmadan sonraki yargılamada, bir kısım yıllık izin talep dilekçesi mahiyetinde işçi imzalı belgeler dosyaya sunulmuştur. Bu belgeler her ne kadar, bozmadan sonraki yargılamada sunulmuş ise de, hakkı kısmen veya tamamen ortadan kaldıracabilecek nitelikteki savunma ve belgelerin her aşamada ileri sürülebileceği Yargıtay'ca kabul edilmektedir. Bu halde, hakimin davayı aydınlatma ödevi kapsamında, davacı asil dinlenilerek, izin talep dilekçelerinde belirtilen izinlerin kullanıldırılıp kullanılmadığı yönünde beyanı alınmalı ve neticeye göre yıllık izin ücreti alacağında bir sonuca gidilmelidir.

5-Mahkemece, davacının, benzer talepler ileri sürdüğü ... 14. İdare Mahkemesinin 2013/1393 esas, 2013/1753 karar sayılı dosyasında davanın görev yönünden reddine karar verildiği, söz konusu idari davada talep edilerek harcı ödenmiş miktarın, eldeki davanın da değeri kabul edilmesi gerektiği esas alınarak, hüküm kurulması yerinde ise de harç eksikliğinin giderilmesi için gerekli işlemin yapılmaması hatalıdır. Davacı tarafca idare mahkemesinde dava açılırken 624,55 TL karar harcı yatırılmış ise de ... 13. İdare Mahkemesinin 03.12.2013 tarih 2013/1753 sayılı kararının son kısmında 24,30 TL maktu karar harcının mahsubu ile geriye kalan 600,25 TL'nin davacıya iadesine denilmiştir. Mahkemece idare mahkemesine yatırılmış harcın davacı tarafından iş bu temyiz konusu yargılama içeriğinde yatırılmış gibi hüküm kurulması doğru olmamıştır. Buna göre, idare mahkemesi dosyası içeriğindeki talep miktarı dikkate alınarak davacının yatırmaması gereken eksik peşin harç miktarının tespit edilmesi ve davacıya yatırmaması için süre verilmesi gerekirken yazılı şekilde işlem yapılmış olması bozma sebebidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebeplerden **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, 15.06.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.